

Hendrik Groen

Een kleine verrassing

Of hoe Hendrik en Evert zich
in de nesten werken

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

Dinsdag 21 december 2004

1

16.30 uur – Prinses Margrietschool

‘Verdomme, waar blijven die engelen...’

Even verkrampte haar gezicht. Toen was haar glimlach van staal er weer. Twee kinderen staarden haar aan. Alleen aan de rode vlekken in haar hals kon je zien dat Hetty Schutter, de directrice van de school en in deeltijd ook juffrouw van groep acht, zich opwond.

Op het toneel stonden zeven herdertjes die zichtbaar de kluts kwijt waren. Op de plaats waar even tevoren een vlucht engelen het toneel op had moeten klapwieken, stond nu een moeder onbegrijpelijke gebaren te maken. De herders staarden haar schaapachtig aan. De moeder verdween weer tussen de gordijnen. Een tijdje gebeurde er niets.

Eén herdertje kreeg jeuk en begon zich uitgebreid te krabben onder zijn stoffige oude herderstafelkleed. Een tweede herder zwaaide naar zijn oma. De derde wiebelde met zijn magere knietjes tegen elkaar, omdat hij van de zenuwen moest plassen. Achter het gordijn viel iets om. Daarna was het weer stil.

Het publiek werd rumoerig. De vaders en moeders

in de zaal probeerden de rust te handhaven maar er braken hier en daar toch schermutselingen uit tussen broertjes en zusjes. Er werd bedreigd met corrigerend geweld. Twee klapstoelen klapten om.

Aan de zijkant van het toneel bewoog het gordijn. Iemand was op zoek naar de doorgang. Die bevond zich drie meter verder, daar waar de engelen een paar minuten geleden hun vliegende entree hadden moeten maken. Degene achter het gordijn werd meer geleid door zenuwen dan door gezond verstand, want André van Duin als Willempie had er niet langer over kunnen doen om uiteindelijk, helemaal aan de andere kant van het toneel, naast het gordijn te verschijnen.

Het was de directrice.

‘Eh... dames en heren, kinderen, door omstandigheden is er iets misgegaan met onze kerstuitvoering waar we nog even geen oplossing voor hebben en daarom gaan we nu...’

Vlak achter haar begon een herdertje te huilen.

‘...eerst verder met het verkopen van de lootjes voor onze kerstloterij waarvan...’

De huilende herder had in zijn manteltje geplast. Langzaam verscheen er een grote donkere plek op zijn deken.

‘...de opbrengst bestemd is voor een nieuwe beamer voor onze school.’

De spreekster siste half omgedraaid om een moeder die iets aan het natte herdertje kon doen en ging verder: ‘De lootjes kosten één euro en daarmee kunt u prachtige prijzen winnen die beschikbaar zijn gesteld...’

Van opzij kwam een zenuwachtige moeder het toneel op, die eerst het verkeerde kind meenam en toen met het goede kind de verkeerde kant opging, naar een deur die geen deur was maar een decorstuk van de operettevereniging.

‘...door ouders en vrienden en winkeliers van onze school, waarvoor onze hartelijke dank. De lotenverkopers komen in de pauze bij u langs. En eh...’ ze wierp nog een snelle blik over haar schouder, ‘en het is nu pauze.’

Zweet parelde op haar voorhoofd. Ze draaide zich om en dreef de overgebleven herders langs de decorstukken die het open veld moesten voorstellen, door de opening in het gordijn. Daarachter bevonden zich de brug met ongelijke leggers, de kast met springplank en een kleine menigte van verklede kinderen, hulpvaders en hulpmoeders, een os en een ezel van hout, en Maria en Jozef. Het rook er naar pies.

Tezelfdertijd – Flat van Hendrik

‘Evert kan er nu toch wel zo’n beetje elk moment zijn, Basje,’ zei ik tegen Bas, die op de hoek van de vensterbank lag te slapen. Hij is een dikke oude kater die zijn ene oor altijd even beweegt als ik tegen hem praat, ten teken dat hij nog in leven is. Verder zit er niet veel beweging in. Alleen bij het woord ‘koek’ krabbelt hij overeind om met een scheve kop voor me te gaan staan wachten tot hij een koekje krijgt. Bas is waarschijnlijk de enige kat in Nederland die er elke week een pond roomboterallerhande van de hema doorheen jaagt. Een normale kat eet geen koek. Bas beweegt weinig, maar stinkt des te meer. Dat heeft vermoedelijk met zijn dieet te maken. Ik heb er geen last van, als enige.

‘Geniet nog maar een beetje van de warmte, dikzak, want als Evert komt, moet je op het balkon.’

Ik verheugde me op de komst van mijn goede vriend Evert. Grote mond, hart van goud. Er valt altijd wat te mopperen en er valt altijd wat te lachen. Verder een overzichtelijk programma, zoals elke week: borreltje, nootjes, stukje kaas, plakje worst, hapje eten, spelletje schaak, kopje koffie, nog een laatste borreltje en weer voldaan afscheid nemen.

Een half uur eerder bij Albert Heijn

Achter Evert reed een bejaarde man voor de derde keer met zijn karretje tegen Everts benen. De Turkse mevrouw die aan de beurt was, had haar sperziebonen niet geprijsd.

‘Ik niet begrijp.’

‘Afdeling groente, kassa 4.’

Een jengelend kind ging aan de arm van zijn moeder hangen, waardoor die een pot appelmoes kapot liet vallen.

‘Mag ik even uw bonuskaart lenen, de mijne zit in de jas van mijn andere za... eh... zak van mijn andere jas,’ vroeg de vrouw voor hem. Evert overhandigde met een glimlach zijn bonuskaart.

‘Steek hem daarna maar in je... Ach laat ook maar, je mag hem hebben,’ zei hij geërgerd.

Het zat Evert niet mee. Hendrik was vergeten pinda’s te kopen en had hem gebeld met de vraag of hij even langs de ah kon gaan, want een schaakavond zonder pinda’s was toch een beetje kaal. Op eigen initiatief had Evert ook twee blikjes bier in zijn winkelmandje gedaan, omdat hij een mand met alleen een zak pinda’s een treurig gezicht vond.

En nu stond hij al bijna een kwartier in de rij voor

de kassa voor die stomme nootjes. Als het leven een beetje tegenzat kreeg Evert altijd dorst. Meteen na het afrekenen trok hij een blikje open, zei proost tegen de verbaasde caissière, nam een slok en liep naar buiten. Daar haalde hij zijn fiets van het slot, nam nog een slok en stapte op. Het bier was lauw.

Je zag niet vaak mensen op de fiets bier drinken. Het zou wel verboden zijn. Misschien omdat je dan je hand niet kunt uitsteken om het stopteken te maken, bedacht Evert. Hij vroeg zich af of er in Nederland ooit iemand een bekeuring had gekregen omdat hij het stopteken niet had gemaakt. Hij had het meer dan zestig jaar geleden op de lagere school geleerd: met zijwaarts gestrekte rechterarm als een lamme vogel op en neer wieken.

‘En als je nou handremmen hebt?’ mopperde hij in zichzelf. ‘Kun je niet eens goed stoppen door dat stomme stopteken.’

Hij liet een boertje.

Hendrik kon tevreden zijn, hij had de pinda's.

Zijn fiets kraakte en piepte.

De regen viel gestaag en langzaam werd hij nat.

16.35 uur – Prinses Margrietschool

Er heerste verwarring. Ouders probeerden zich een weg te banen naar de enige toegang tot de coulissen, terwijl de lootjesverkopers vanaf de andere kant door het hoofd van de school de zaal in werden geduwd. Opa's, oma's en kleinkinderen dromden in de richting van de speciaal voor deze gelegenheid geknutselde bar. De moeders van de limonade, chocolademelk, koffie en thee hadden niet gerekend op deze vervroegde pauze en probeerden de plastic bekers zo snel vol te schenken dat er nogal wat naast gutste. Koffie en limonade liepen in kleine straaltjes over de tafel naar de grond.

De juffen en de meester deden halfslachtige pogingen enige orde in de chaos te scheppen en slaagden er daarmee in de ontredde nog wat te vergroten. De conciërge bleef er, ook onder deze moeilijke omstandigheden, op toezien dat er door de kinderen in school geen kauwgom werd gekauwd.

De gymnastiekzaal was niet de meest geschikte theaterzaal. Twee vrijwillige vaders hadden de hoge ramen verduisterd met rood crêpepapier, wat niet zozeer een kerstsfeer opriep als wel van de gymzaal

een groot bordeel leek te maken. Hoewel je in een bordeel meestal geen wandrekken, ringen en honderdvijftig klapstoelen vindt. Uitvouwbare kerstklokken van rood en wit papier moesten, samen met een veel te klein kerstboompje, zorgen voor ‘die unieke sfeer die bij het feest van het licht hoort’. Een grotere boom was resoluut door de conciërge geweigerd, want, zei hij: ‘Wie moet straks al die naalden opruimen? En ik heb trouwens ook niet genoeg lichtjes.’ Zo spaarde hij voor de school toch maar weer een flinke smak geld uit.

Hij was een zuinige man, Harry van Staveren, conciërge A. Hij had een speciaal adresje waar hij gevulde koeken inkocht die iets over de datum waren. Dat ieder kopje thee een eigen zakje moest hebben ging er bij hem niet in. De kantine had hij in eigen beheer en elk dubbeltje was er een. Als beheerder van de ehbo-kist knipte hij zelfs de pleisters zo krap dat de randen van de schaafwonden eronder vandaan kwamen. ‘Wie het kleine niet eert, is het grote niet waard,’ huichelde hij als iemand voorzichtig kritiek leverde. Daarbij was hij zo lui als een leeuw in Artis. Drieëntwintig jaar geleden had iemand de fout begaan hem een vaste aanstelling te geven. ‘Dus,’ zei Harry, ‘een knappe jongen die mij hier voor mijn vijfenzestigste vandaan krijgt.’

De conciërge stond onder aan het trappetje naar het toneel, de directrice bovenaan.

‘Er is iets verschrikkelijks gebeurd. Het is eh... het is... verschrikkelijk, afschuwelijk, alles loopt in de soep,’ stamelde ze. Ze was duidelijk zichzelf niet. ‘Alles loopt in de soep’ zou ze normaal nooit zeggen. Meer iets als: ‘Het loopt enigszins anders dan wij ons hadden voorgesteld.’

Mens, zeg dan wat er is, dacht hij. ‘Rustig maar, Hetty, vertel eerst eens wat er aan de hand is en dan vind ik misschien wel iemand die het probleem kan oplossen.’

Ze haalde diep adem. ‘Harry, het kindje Jezus is weg.’